

С. В. Кишенюко,
аспірант, Чорноморський національний університет імені Петра Могили
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-6784-0463>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.8.146

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

S. Kyshenko,
Postgraduate student, Petro Mohyla Black Sea National University

PROBLEMS OF ACCOUNTING AND TAXATION OF ADVOCACY ACTIVITIES

У статті досліджено загальні практичні і теоретичні напрацювання, пов'язані із взаємовідносинами адвоката під час своєї професійної діяльності із державою, зокрема в питанні оподаткування адвокатської діяльності. Визначено, що оподаткування адвокатської діяльності залежить від організаційних форм її здійснення, однак встановлені профільним Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" виключні форми провадження адвокатської діяльності не узгоджуються із законодавчо визначеними організаційно-правовими формами реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Констатовано, що законодавство України про адвокатуру не передбачає жодних особливостей порядку державної реєстрації адвоката, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, у формі адвокатського бюро або адвокатського об'єднання. Розглянуто проблемні питання, що виникають у процесі організації адвокатами своєї професійної практики, зокрема правовідносин, пов'язаних з державною реєстрацією індивідуальної адвокатської діяльності. Проаналізовано особливості правовідносин з оподаткування діяльності адвоката як самозайнятої особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність. Наведено відмінності таких правовідносин з оподаткування у разі реєстрації адвоката як фізичної особи — підприємця.

Доведено, що на сьогодні з точки зору оподаткування здійснення індивідуальної діяльності адвоката як самозайнятої особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, є менш привабливим порівняно з такою ж індивідуальною адвокатською практикою адвоката, який зареєстрований фізичною особою — підприємцем, або ж провадження адвокатом своєї діяльності в адвокатському бюро чи адвокатському об'єднанні. Обгрунтовано, що найголовнішим недоліком в оподаткуванні індивідуальної адвокатської діяльності адвоката, як самозайнятої особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, є неможливість для нього перебувати на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності.

На підставі проведеного дослідження сформульовано проблемні моменти і запропоновано висновки про необхідність змін податкового законодавства з урахуванням особливостей здійснення адвокатської діяльності.

The article examines general practical and theoretical developments related to the relationship of a lawyer during his professional activity with the state, in particular, in the issue of taxation of the lawyer's activity. It was determined that the taxation of advocacy depends on the organizational forms of its implementation, however, the exclusive forms of advocacy established by the Law of Ukraine "On Advocacy and Advocacy" are not consistent with the legally defined organizational and legal forms of registration of business entities. It has been established that the legislation of Ukraine on advocacy does not provide for any special features of the state registration procedure of an advocate who practices advocacy individually, in the form of an attorney's office or an attorney's association. Problematic issues arising in the process of lawyers organizing their professional practice, in particular, legal relations related to state registration of individual advocacy activities, are considered. The peculiarities of the legal relationship regarding the taxation of the lawyer's activity as a self-employed person carrying out independent professional activity are analyzed. Differences of such legal relations from taxation in the case of registration of a lawyer as an individual entrepreneur are given.

It has been proven that today, from the point of view of taxation, the individual activity of a lawyer as a self-employed person who conducts independent professional activity is less attractive compared to the same individual legal practice of a lawyer who is registered as a natural person — an entrepreneur, or the lawyer's activity in a law firm bureau or bar association. It is substantiated that the most important shortcoming in the taxation of the individual advocacy activity of a lawyer as a self-employed person conducting independent professional activity is the impossibility for him to be on a simplified system of taxation, accounting and reporting.

On the basis of the conducted research, problematic points were formulated and conclusions were proposed about the need for changes in tax legislation, taking into account the peculiarities of the practice of advocacy.

Ключові слова: адвокатська діяльність, оподаткування, індивідуальна адвокатська діяльність, самозайнята особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, фізична особа — підприємець.

Key words: advocacy, taxation, individual advocacy, self-employed person conducting independent professional activity, individual entrepreneur.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Питання щодо оподаткування діяльності осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність є досить актуальним, перед усім тим, що законодавством воно врегульовано поверхово і майже однотипно по відношенню до різних видів такої діяльності. Йдеться про професійну участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю. Однак різноманітність видів такої незалежної професійної діяльності потребує диференційованого підходу з огляду на особливості кожного з них, зокрема й адвокатської діяльності.

Облік і оподаткування адвокатської діяльності залежить від організаційних форм її здійснення. Однак встановлені профільним Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" виключні форми провадження адвокатської діяльності не узгоджуються із законодавчо визначеними організаційно-правовими формами реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Законодавство ж про адвокатуру не передбачає жодних особливостей порядку державної реєстрації адвоката, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, у формі адвокатського бюро або адвокатського об'єднання. Така неузгодженість породжує певні проблеми.

Найголовнішим недоліком в оподаткуванні індивідуальної адвокатської діяльності адвоката як самозайнятої особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, є неможливість для нього перебувати на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності. При цьому будь-яких логічних перешкод для надання таким адвокатам можливості використовувати спрощену систему оподаткування і звітності немає. Можливість здійснення адвокатом індивідуальної адвокатської діяльності будучи зареєстрованим як фізична особа-підприємець на спрощеній системі оподаткування всляк заперечується органами Державної податкової служби без очевидних на те законодавчих та знову ж таки логічних причин.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Чимало науковців досліджували ті чи інші аспекти описаної проблеми, це зокрема, Джабурія О.О., Іванова С.С., Сазонова, Гвоздів В.А., Гедзюк О.В. Можна констатувати навіть певні позитивні зрушення щодо законодавчого врегулювання підходів до оподаткування адвокатської діяльності та її обліку. Проте в цілому проблема відсутності чіткого підходу до оподаткування адвокатської діяльності в залежності від форм її здійснення досі залишається не вирішеною.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження полягає у вивченні існуючих теоретичних і практичних підходів до обліку та оподаткування адвокатської діяльності в залежності від форм її провадження, висвітлення проблеми їх неоднорідності та неврегульованості, розробленні практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення взаємовідносин адвоката під час своєї професійної діяльності із державою, зокрема в питанні обліку та оподаткування адвокатської діяльності.

Завдання дослідження, спрямовані на досягнення його мети:

- дослідити правові засади та форми здійснення адвокатської діяльності;
- дослідити існуючі варіанти податкового обліку провадження адвокатської діяльності з точки зору податкового законодавства та їх співвідношення із формами здійснення адвокатської діяльності;
- окреслити існуючі підходи та ставки оподаткування адвокатської діяльності в залежності від організаційно-правових форм державної реєстрації та обліку в контролюючих органах, сформулювати проблеми неоднорідності та неврегульованості таких підходів;
- розробити пропозиції та практичні рекомендації щодо вирішення визначених проблемних питань шляхом внесення змін до податкового законодавства з урахуванням особливостей здійснення адвокатської діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття, види, засади та принципи здійснення адвокатської діяльності регламентовані спеціальним

(профільним) Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність". Відповідно до статті 1 цього Закону адвокат — це фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені вказаним Законом. Адвокатська діяльність — це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту. Цим же Законом встановлено виключні форми здійснення адвокатської діяльності. Такими формами є: 1) здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально, 2) адвокатське бюро, 3) адвокатське об'єднання. Кожна з таких форм здійснення адвокатської діяльності має свої особливості [4].

Головною відмінністю між формами здійснення адвокатської діяльності є те, що адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, є самозайнятою особою, тоді як адвокатське бюро та адвокатське об'єднання — це юридичні особи. Порядок державної реєстрації та оподаткування адвокатської діяльності у формі адвокатського бюро та адвокатського об'єднання саме як юридичних осіб хоч і має низку запитань, але все ж такі є більш менш зрозумілим. Головні ж проблеми, які є метою цього дослідження, знаходяться в площині державної реєстрації, обліку та оподаткування саме адвокатської діяльності, яка здійснюється адвокатом індивідуально.

Як вже згадувалось раніше, адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, є самозайнятою особою. Податковий кодекс України дає чітке визначення самозайнятої особи та відносить адвокатську діяльність до незалежної професійної діяльності. Так, самозайнята особа — це платник податку, який є фізичною особою — підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності. Незалежна професійна діяльність визначається як участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою — підприємцем (за виключенням випадку, передбаченого п. 65.9 ст. 65 Податкового кодексу України) та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб (пп. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України). Відповідно до п. 65.9 ст. 65 ПКУ якщо фізична особа зареєстрована як підприємець та при цьому така особа провадить незалежну професійну діяльність, така фізична особа обліковується у контролюючих органах як фізична особа — підприємець з ознакою провадження незалежної професійної діяльності. Нагадаю, стаття 1 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" також визначає адвокатська діяльність як незалежну професійну діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту. Отже, законодавець чітко відносить адвокатську

діяльність до незалежної професійної діяльності. І це є цілком правильним і логічним [3, 4, 11].

Слід зазначити, що законодавство України відмежовує незалежну професійну діяльність від підприємницької діяльності. Так, Господарський кодекс України визначає підприємницьку діяльність (підприємництво) як самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку (стаття 42 Господарського кодексу України). Суб'єктами господарювання (підприємницької діяльності) при цьому визнаються лише юридичні особи та фізичні особи — підприємці. Тож виходить, що самозайняті особи, які зареєстровані як фізичні особи — підприємці є суб'єктами господарювання (підприємницької діяльності), тоді як самозайняті особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність фактично такими суб'єктами не являються. Більш детально питання співвідношення цих категорій самозайнятих осіб досліджує Сазонова А.О. у своїй статті "Незалежна професійна діяльність та її співвідношення з підприємницькою діяльністю фізичних осіб" [9].

Так, Сазонова А.О. зазначає, що спільним для обох вищевказаних підгруп самозайнятих осіб є те, що вони:

- здійснюють систематичну діяльність, яка є джерелом їх доходу,

- не є найманими працівниками (у контексті здійснюваної діяльності, яка дозволяє визначати їх як самозайнятих),

- отримують дохід від такої діяльності,

- можуть як використовувати, так і не використовувати найману працю.

Крім цього у своїй роботі вона виділяє й певні відмінності між вказаними групами самозайнятих осіб, зокрема:

- незалежна професійна діяльність завжди пов'язана зі здобуттям особою, яка планує її здійснювати, спеціальної освіти або підготовки, що забезпечує формування специфічних знань, навичок чи вмінь, тоді як підприємницька діяльність не потребує обов'язкової наявності в особи, яка її здійснює, такого специфічного рівня компетентності;

- незалежна професійна діяльність виступає для особи, яка її здійснює, головним джерелом активних доходів, а для підприємницької діяльності це не обов'язково;

- особа, що здійснює незалежну професійну діяльність, може використовувати найману працю не більш як чотирьох осіб, а для підприємців не існує обмежень щодо кількості найманих працівників;

- особа, що здійснює незалежну професійну діяльність, не може бути зареєстрована як фізична особа — підприємець (за винятком випадку, передбаченого п. 65.9 ст. 65 Податкового кодексу України) [9].

Описана вище законодавча колізія призводить до того, що адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, може обліковуватись у контролюючих державних органах по-різному. Так, адвокат може стати на облік як самозайнята особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність. Також такий адвокат може зареєструватися як фізична особа — підприємець з ознакою провадження незалежної професійної діяль-

ності. Пропоную окремо розглянути особливості взяття на облік у контролюючих органах та оподаткування діяльності адвоката, як самозайнятої особи двох вищевказаних категорій.

Взяття контролюючим органом на облік адвоката, як самозайнятої особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, проводиться відповідно до пункту 6.7 розділу VI наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 "Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів" [6].

Так, взяття на облік фізичних осіб, які не є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, у нашому випадку адвокатську діяльність, здійснюється за місцем постійного проживання. Для цього адвокат у строк 10 календарних днів після отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю зобов'язаний подати до контролюючого органу за місцем свого постійного проживання особисто або надіслати рекомендованим листом з описом вкладення або через уповноважену особу заяву за формою № 5-ОПП (додаток 8 до зазначеного Порядку) та копію свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю. Якщо адвокат провадить незалежну професійну діяльність індивідуально не з дати видачі відповідного свідоцтва, то для підтвердження періодів, протягом яких незалежна професійна діяльність не провадилась, подається документ відповідного уповноваженого органу чи витяг з реєстру, яким забезпечується реєстрація незалежної професійної діяльності, із зазначенням дат зупинення та поновлення права на заняття незалежною професійною діяльністю або дат зміни організаційної форми відповідної діяльності. При подачі документів пред'являються оригінали зазначених документів та паспортний документ. У разі подання документів поштою відправленням копії документів повинні бути засвідчені нотаріально або органом, який здійснив реєстрацію незалежної професійної діяльності, тобто Радою адвокатів відповідного регіону. У разі подання документів представником додатково подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що засвідчує його повноваження. Подання документів засобами електронного зв'язку в електронній формі здійснюється з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронних довірчих послуг.

При цьому контролюючий орган може відмовити в розгляді поданих документів у разі:

- наявності обмежень на провадження адвокатської діяльності, встановлених законодавством;
- коли документи подані за неналежним місцем обліку;
- коли документи не відповідають встановленим вимогам, подані не в повному обсязі або коли зазначені в різних документах відомості є взаємно невідповідними;
- коли фізична особа вже взята на облік як самозайнята особа;
- неподання для реєстрації свідоцтва чи іншого документа, що підтверджує право фізичної особи на зайняття адвокатською діяльністю.

Після усунення причин, що були підставою для відмови у взятті на облік такої самозайнятої особи, фізична особа може повторно подати документи для взяття на облік.

За загальним правилом узяття на облік здійснюється у день отримання контролюючим органом заяви за формою № 5-ОПП [6].

Що стосується взяття на облік адвоката, як фізичної особи — підприємця з ознакою провадження незалежної професійної діяльності, то він здійснюється на підставі пунктів 6.1 — 6.5 розділу VI наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 "Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів" [6].

Взяття на облік фізичної особи — підприємця здійснюється після її державної реєстрації згідно із Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань" контролюючим органом за місцем її державної реєстрації на підставі відомостей про державну реєстрацію фізичної особи — підприємця, які контролюючий орган отримує від державного реєстратора і вносить до Реєстру самозайнятих осіб. Дані про взяття на облік фізичної особи — підприємця передаються до Єдиного державного реєстру у день взяття на облік.

У подальшому за встановленим порядком, якщо фізична особа зареєстрована як підприємець і при провадить незалежну професійну діяльність, така фізична особа обліковується у контролюючих органах як фізична особа — підприємець з ознакою провадження незалежної професійної діяльності. Відповідно адвокат зобов'язаний подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем свого постійного проживання заяву за формою № 5-ОПП з позначкою "Зміни" та копію свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю.

Ознака провадження незалежної професійної діяльності може бути і самостійно встановлена контролюючим органом на підставі відомостей (даних) відповідного уповноваженого органу чи реєстру, яким забезпечується реєстрація незалежної професійної діяльності, у нашому випадку Реєстру адвокатів України, якщо відповідний реєстр містить дані про те, що професійна діяльність провадиться незалежно (індивідуально) [6].

Аналізуючи наведений порядок взяття адвокатів на облік, як самозайнятих осіб, ми бачимо, що адвокат не може одразу зареєструватися як фізична особа — підприємець з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності. Такий вид обліку передбачений фактично як виключення для фізичних осіб, які вже зареєстровані як підприємці, і мають намір здійснювати незалежну професійну діяльність, за для уникнення подвійного обліку та подвійного оподаткування. За загальною логікою законодавства від початку така особа має встати на облік саме як самозайнята особа, яка провадить незалежну професійну діяльність.

Наразі доходи громадян, отримані протягом календарного року від провадження незалежної професійної діяльності, оподатковуються за загальною ставкою, встановленою для фізичних осіб, яка становить 18% (п. 167.1 ст. 167 Податкового кодексу). До неї додається військовий збір в розмірі 1,5% (п. 161 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення") [6]. Таким чином податкове навантаження становитиме 19,5%.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування формально не входить до системи

оподаткування, тому додавати його до податкового навантаження з точки зору законодавства було б помилковим.

Але, повертаючись до вже досліджених питань, слід зазначити, що адвокати, які здійснюють свою діяльність індивідуально, можуть обліковуватися в контролюючих органах не тільки як самозайняті особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а й як фізичні особи — підприємці з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності — "адвокат". При цьому такі фізичні особи — підприємці можуть перебувати на спрощеній системі оподаткування 2 або 3 групи. При цьому податкове навантаження складатиме для 2 групи — єдиний податок в розмірі 20% мінімальної заробітної плати на місяць, а для 3 групи — єдиний податок в розмірі 3% доходу при сплаті податку на додану вартість або 5% доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку. До обов'язкових платежів додається також єдиний соціальний внесок у розмірі 22% від мінімальної заробітної плати.

Отже, оподаткування за спрощеною системою є більш привабливим для адвокатів, які провадять індивідуальну адвокатську діяльність.

Однак, органи Державної податкової служби категорично заперечують можливість обліку адвоката у якості фізичної особи — підприємця на спрощеній системі оподаткування. За логікою Державної податкової служби України застосування спрощеної системи оподаткування фізичними особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, не передбачено Податковим кодексом України. При цьому фізична особа-підприємець не може здійснювати адвокатську діяльність та до доходів, отриманих від провадження адвокатської діяльності, не може бути застосовано спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Фізична особа, яка здійснює підприємницьку (відмінну від адвокатської) діяльність та одночасно провадить незалежну професійну діяльність, повинна вести окремий облік доходів та витрат, отриманих та понесених від провадження незалежної професійної діяльності і підприємницької діяльності, та здійснює окремо розрахунки з бюджетом [11, 13, 14].

Категорично не погоджуюсь з такою позицією контролюючих органів, оскільки на сьогодні законодавство України надає адвокатам таку можливість. У судових спорах адвокатів з органами Державної податкової служби з цього приводу суди постають на бік адвокатів, визнаючи їх позицію правильною [8].

Схожа проблема існувала і у сусідній Польщі. Адвокат, який здійснював свою діяльність в адвокатській канцелярії (аналог нашої індивідуальної адвокатської діяльності) міг перебувати виключно на загальній системі оподаткування. У 2022 році були внесені зміни у податкове законодавство. Професії адвоката та юрисконсульта було внесено до переліку так званих "вільних професій". Також адвокати отримали право самостійно обирати систему оподаткування, у тому числі "одноразовий податок", який становить 17% для доходу отриманого у вільних професіях та 15% — для доходу від надання послуг [1].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дає можливість дійти висновку, що облік та система оподаткування прямо зале-

жить від форми здійснення адвокатської діяльності. Адвокати, які здійснюють свою діяльність індивідуально, можуть обліковуватися в контролюючих органах як:

— самозайняті особи, які провадять незалежну професійну діяльність;

— самозайняті особи, фізичні особи — підприємці з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності — "адвокат".

Проведення адвокатської діяльності у формі адвокатського бюро та адвокатського об'єднання потребує реєстрації юридичної особи з відповідним обліком і оподаткуванням. Облік і оподаткування у якості фізичної особи — підприємця на спрощеній системі оподаткування є більш привабливим для адвокатів, які провадять індивідуальну адвокатську діяльність. Така можливість категорично заперечується органами Державної податкової служби, але повністю підтримується судовою практикою у судових спорах з цього приводу.

Питання реєстрації, обліку та оподаткування адвокатської діяльності у формі адвокатського бюро або адвокатського об'єднання через створення юридичної особи більш менш зрозуміло врегульоване. У той же час, облік і оподаткування провадження індивідуальної діяльності адвокатом, як самозайнятою особою, на сьогодні не має єдиного визначеного підходу і потребує належного врегулювання через внесення змін до законодавства.

Для вирішення окреслених проблемних питань необхідно внести зміни до Господарського кодексу України та визначити, що суб'єктами господарювання крім юридичних осіб та фізичних-осіб підприємців є також самозайняті особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність з метою одержання прибутку.

Податковий кодекс України потребує внесення змін, якими буде чітко закріплено можливість самозайнятих осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність, обирати спрощену систему оподаткування. Так само необхідно прямо закріпити можливість обрання спрощеної системи оподаткування для фізичних осіб — підприємців з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності, зокрема, адвокатів.

Крім того доцільно внести зміни до Господарського та Цивільного кодексів України, Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань" та визначити фізичну особу — підприємця з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності у якості окремого виду обліку та реєстрації самозайнятої особи, передбачити порядок її реєстрації та постановки на облік у контролюючих органах.

Література:

1. Борщевський О.А. Оподаткування доходу адвоката: практика Республіки Польща. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право Том 2 № 78, Ужгород. URL: <http://visnyk-pravo.uzh-nu.edu.ua/article/view/286629>
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Редакція від 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. Редакція від 01.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Редакція від 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. Редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15/conv#n19>

6. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588. Редакція від 13.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text>

7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. Редакція від 29.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

8. Рішення Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 02.09.2019 у справі № 520/3939/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84077152>

9. Сазонова А.О. Незалежна професійна діяльністю фізичних осіб. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Том 32 (71) № 1 2021, Київ. URL: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.1/13>.

10. Фещенко М. (2024), Бути простіше. Видавництво "Юридична практика": Український адвокат № 3 (175), 2024, Київ. URL: <https://pravo.ua/articles/buty-prostishe>

11. Хто вважається самозайнятою особою та що таке незалежна професійна діяльність: Офіційний сайт Головного управління ДПС у м. Києві, 07.02.2022, Київ. URL: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/566553.html>

12. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Редакція від 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

13. Чи може перебувати на спрощеній системі оподаткування ФОП — платник єдиного податку, який отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською, нотаріальною діяльністю: Офіційний сайт Головного управління ДПС у Запорізькій області, 13.07.2023, Запоріжжя. URL: <https://zp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/691322.html>

14. Чи може перебувати на спрощеній системі оподаткування ФОП, яка отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською, нотаріальною діяльністю: Офіційний сайт Головного управління ДПС у Полтавській області, 23.01.2023, Полтава. URL: <https://poltava.tax.gov.ua/media-ark/local-news/649431.html>

References:

1. Borschevs'kyj, O.A. (2023), "Taxation of a lawyer's income: the practice of the Republic of Poland", *Naukovy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*. Seriya: Pravo, vol. 2, no. 78, available at: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/286629> (Accessed 25 March 2024).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "The Commercial Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Accessed 25 March 2024).

3. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 25 March 2024).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On the Bar and Legal Practice", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (Accessed 25 March 2024).

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "On State Registration of Legal Entities and Natural Persons — Entrepreneurs", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15/conv#n19> (Accessed 25 March 2024).

6. Ministry of Finance of Ukraine (2011), Order "On approval of the Procedure for accounting of taxpayers and fees", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text> (Accessed 25 March 2024).

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "On Collection and Registration of the Single Contribution for Mandatory State Social Insurance", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (Accessed 25 March 2024).

8. Supreme Court of Ukraine (2019), "Decision of the Cassation Administrative Court of the Supreme Court dated September 2, 2019 in case No. 520/3939/19", available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84077152> (Accessed 25 March 2024).

9. Sazonova, A.O. (2021), "Independent professional activity and its relationship with entrepreneurial activity of individuals", *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriya: iurydychni nauky. Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsijne parvo*, vol. 32 (71), no. 1. <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.1/13>.

10. Feschenko M. (2024), "To be simpler", *Ukrains'kyj advokat*, vol. 3 (175), available at: <https://pravo.ua/articles/buty-prostishe> (Accessed 25 March 2024).

11. Head Office of the State Fiscal Service in Kyiv (2022), "Who is considered a self-employed person and what is independent professional activity", available at: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/566553.html> (Accessed 25 March 2024).

12. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "The Civil Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Accessed 25 March 2024).

13. Head Office of the State Fiscal Service in the Zaporizhia region (2023), "Can a single tax payer who has received a certificate of the right to engage in advocacy and notary activities be on the simplified taxation system", available at: <https://zp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/691322.html> (Accessed 25 March 2024).

14. Head Office of the State Fiscal Service in Poltava region (2023), "Can a sole proprietorship that has received a certificate of the right to engage in advocacy and notary activities be on the simplified taxation system", available at: <https://poltava.tax.gov.ua/media-ark/local-news/649431.html> (Accessed 25 March 2024).

Стаття надійшла до редакції 09.04.2024 р.